

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet mellan Republiken Finland och Republiken Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshandlingar och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner avtalet mellan Republiken Finland och Republiken Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshandlingar samt antar lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Syftet med avtalet är att underlätta livet för finska och estniska medborgare som flyttar från den ena avtalsslutande staten till den andra eller som av någon annan anledning behöver visa upp ett intyg eller utdrag ur det egna landets nationella befolkningsregister för en myndighet i den andra avtalsslutande staten. Efter att avtalet trätt i kraft behöver ett utdrag eller intyg innehållande civilstånds-

uppgifter som ska visas upp för myndigheterna i den andra avtalsslutande staten inte längre förses med apostille enligt Haagkonventionen, så som för närvarande.

De avtalsslutande staterna ska skriftligen meddela varandra när de har slutfört de nationella rättsliga förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det senare meddelandet har tagits emot.

Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen avses träda i kraft samtidigt med avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
DETALJMOTIVERING	7
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	7
2 LAGFÖRSLAG	9
3 IKRAFTTRÄDANDE	9
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING	9
LAGFÖRSLAG	11
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Estland om slopande av kravet på legalisering av civilstånds- handlingar	11
BILAGA	12
FÖRDRAGSTEXT	12

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Lagstiftningen i Finland och fördrag som är bindande för Finland

För att en handling eller ett intyg som utfärdats av en utländsk myndighet ska ha avsedd rättsverkan i Finland, ska handlingens underskrift i regel bestyrkas, dvs. legaliseras.

Det föreskrivs särskilt genom lag om sådana utländska handlingar och intyg som innehåller uppgifter som är avsedda att registreras i befolkningsdatasystemet. Enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) ska sådana utländska handlingar och intyg som innehåller uppgifter som ska registreras i befolkningsdatasystemet vara legaliserade på behörigt sätt. Exempelvis en handling som utfärdats av en utländsk myndighet och som är avsedd att visas upp i Finland legaliseras genom att utrikesministeriet i det land där handlingen utfärdats intygar att undertecknaren har den tjänsteställning som anges i handlingen och att personen i denna egenskap vid den tidpunkten då intyget utfärdades har haft laglig rätt att utfärda ifrågavarande intyg. Därefter kan en finsk beskickning legalisera en handling eller ett intyg som utfärdats av ett utrikesministerium inom beskickningens verksamhetsområde, om beskickningen har ett adekvat namnteckningsprov, uppgift om undertecknarens tjänsteställning samt prov på myndighetens stämpel. En legalisering innebär dock inte att tjänstemannen vid beskickningen skulle bestyrka innehållet i handlingen.

De beskickningar inom vars verksamhetsområde detta har blivit praxis inom ramen för EU:s lokala samarbete kan också kräva att riktigheten i fråga om innehållet i handlingen ska bestyrkas innan handlingen legaliseras. Personen i fråga instrueras då att i enlighet med lokal EU-praxis anlita en advokatbyrå som bestämts på förhand och som övriga EU-länder anlitar i det landet för att kontrollera riktigheten i fråga om de handlingar som ska legaliseras.

I Haag ingicks den 5 oktober 1961 konventionen om slopande av kravet på legalisation av utländska allmänna handlingar (FördrS 45-46/1985), dvs. den s.k. apostillekonventionen (nedan Haagkonventionen). Enligt artikel 2 i Haagkonventionen avstår varje fördragsslutande stat från att kräva legalisation av handling som ska företes på dess område och varpå denna konvention är tillämplig. Med legalisation avses i konventionen en sådan åtgärd varigenom diplomatisk eller konsulär tjänsteman företrädande den stat, på vars område handlingen ska företes, intygar en namnunderskrifts riktighet, den egenskap vari den som undertecknat handlingen uppträtt samt, i förekommande fall, äktheten hos sigill eller stämpel som åsatts handlingen. Den enda åtgärd som enligt artikel 3 stycke 1 i konventionen får föreskrivas för att intyga namnunderskrifts riktighet, den egenskap vari den som undertecknat handlingen uppträtt samt, i förekommande fall, äktheten hos sigill eller stämpel som åsatts handlingen, består i åsättande av ett intyg enligt artikel 4 i konventionen av behörig myndighet i den stat varifrån handlingen härrör. Formulär för intyget ingår som bilaga till konventionen. Intyget benämns apostille. Med allmänna handlingar avses i konventionen bl.a. administrativa handlingar, t.ex. intyg och utdrag ur det nationella befolkningsregistret som utfärdats av myndigheter. Magistraterna i Finland sköter de uppgifter som hör till notarius publicus och är behöriga myndigheter att utfärda apostille.

Enligt artikel 3 stycke 2 i Haagkonventionen får fogande av apostille till en handling dock inte krävas då antingen gällande lagstiftning, bestämmelser eller praxis i den stat där handlingen företes, eller avtal mellan två eller flera fördragsslutande stater upphäver eller förenklar sagda åtgärd eller helt undantar handlingen från legalisation.

Eftersom alla medlemsstater i Europeiska unionen har anslutit sig till apostillekonventionen, kan ett förfarande som är enklare än det normala förfarandet för legalisering numera användas mellan alla EU-länder. I Est-

land trädde konventionen i kraft den 30 september 2001.

Magistraterna är folkbokföringens lokala myndigheter i Finland och dessa har inte krävt att apostille ska fogas till intyg och utdrag som utfärdats av folkbokföringsmyndigheter i ett annat nordiskt land ur det landets befolkningsregister eftersom legalisering av sådana handlingar inte heller krävdes innan Finland anslöt sig till Haagkonventionen. Förfarandet har baserat sig på en långvarig och ömsesidig praxis mellan de nordiska länderna. Praxisen står i samklang med artikel 3 stycke 2 i Haagkonventionen. Med stöd av den behöver en stat som anslutit sig till konventionen inte kräva att apostille ska fogas till en handling som utfärdats av en myndighet i någon annan stat som anslutit sig till konventionen, om det mellan dessa stater inte heller tidigare har krävts legalisering av handlingar.

Eftersom det inte har funnits någon sådan grund att avvika från Haagkonventionen som anges i artikel 3 stycke 2 i konventionen, har utgångspunkten varit att apostille ska fogas till intyg och utdrag ur Estlands befolkningsregister som visas upp i Finland. Kravet på apostille accentuerades också när lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster trädde i kraft den 1 mars 2010. I lagen finns en bestämmelse om kontroll av tillförlitligheten hos uppgifterna i systemet (19 §). I bestämmelsen sägs att i de fall då uppgifter som anmälts för registrering i befolkningsdatasystemet grundar sig på en utländsk handling, får på basis av handlingen som offentligt tillförlitliga uppgifter registreras endast de uppgifter vars tillförlitlighet har kontrollerats med hjälp av en officiell handling i original eller en tillförlitligt styrkt kopia av den eller de uppgifter vars tillförlitlighet tidigare har fastställts i ett finländskt domstols- eller förvaltningsförfarande. En handling som avses här ska enligt paragrafen vara legaliserad eller åtföljas av ett intyg om dess ursprung som utfärdats av en behörig myndighet i staten i fråga, om inte något annat följer av fullgörandet av skyldigheter enligt internationella avtal som är bindande för Finland. Den som visar upp en utländsk handling ska vid behov se till att handlingen översätts till finska eller

svenska och legaliseras. I den tidigare lag som gällde befolkningsdatasystemet och som upphävdes genom den nya lagen fanns inte någon uttrycklig bestämmelse om kravet på legalisering av utländska handlingar.

Europeiska unionens lagstiftning

Europeiska unionen har inte antagit bestämmelser om kravet på legalisering av civilståndshandlingar. Kommissionen inledde ett offentligt samråd om frågor som gäller fri rörlighet i fråga om officiella handlingar och erkännande av verkningarna av civilståndshandlingar genom den grönbok som kommissionen lade fram den 14 december 2010 (KOM (2010) 747 slutlig). Till riksdagen översändes en E-skrivelse om ärendet (E 163/2010 rd) den 2 mars 2011.

I grönboken konstaterar kommissionen att EU-medborgare som bosätter sig i ett annat EU-land än ursprungsmedlemsstaten som regel måste genomgå diverse procedurer som innefattar att visa upp myndighetshandlingar, t.ex. födelseattest eller personbevis för barn, bevis för sin nationalitet, för föräldraskap eller annat släktskap. Andra exempel är handlingar av administrativ typ (t.ex. examensbevis eller handlingar som gäller patent), handlingar som har utfärdats av en offentlig notarie (t.ex. köpebrev angående bostad, äktenskapsförord), civilståndshandlingar (t.ex. födelseattest, vigselattest eller dödsattest) eller handlingar i samband med rättsprocesser (t.ex. domar och andra avgöranden eller handlingar som utfärdats av domstol).

I grönboken sägs att det som alla dessa typer av handlingar har gemensamt är att de utgör bevis för ett beslut som fattats eller ett förhållande som fastställts av en offentlig myndighet. Oftast behövs sådana handlingar för att man t.ex. ska kunna utöva en rättighet, ha rätt till en social förmån eller uppfylla skattebestämmelser. För att en officiell handling ska bli giltig utanför den medlemsstat där den har utfärdats krävs det som regel administrativa formaliteter som syftar till att styrka handlingens äkthet (autentisering). Dessa formaliteter är avsedda som ett skydd mot bedrägerier, och kan till exempel innebära att man kontrollerar att en underskrift är

äkta eller i vilken egenskap den som har undertecknat en handling har agerat.

I grönboken konstateras dessutom att man med anledning av apostillekonventionen mellan EU-länder kan använda sig av en enklare metod än legalisering. Även om apostillen jämfört med traditionell legalisering underlättar den fria rörligheten i fråga om officiella handlingar innebär den ändå en del byråkrati, tidsförlust och vissa kostnader, vilka varierar mellan olika medlemsstater.

Grönboken utgör inte något hinder för det bilaterala avtalet med Estland.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med avtalet är att underlätta livet för finska och estniska medborgare som flyttar från den ena avtalsslutande staten till den andra eller som av någon annan anledning behöver visa upp ett intyg eller utdrag ur det egna landets befolkningsregister för en myndighet i den andra avtalsslutande staten.

Efter det att avtalet trätt i kraft behöver ett utdrag eller intyg innehållande civilståndsuppgifter som ska visas upp för myndigheterna i den andra avtalsslutande staten inte längre föras med apostille eller översättas.

Mellan Finland och Estland ska således med stöd av det bilaterala avtalet iakttas samma förfarande som enligt vedertagen praxis har iakttagits mellan de nordiska länderna när handlingar ur det nationella befolkningsregistret visas upp i den andra avtalsslutande staten.

Syftet med propositionen är att få riksdagens godkännande för avtalet. I propositionen ingår också ett förslag till en s.k. blankettlag, genom vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet sätts i kraft.

3 Propositionens konsekvenser

Det nya förfarandet föranleder mindre besvär och kostnader för medborgarna eftersom handlingar inte längre behöver föras med någon avgiftsbelagd apostille som särskilt ska sökas hos en myndighet som är behörig att utfärda sådana intyg. I Estland kostar en apostille 26 euro och i Finland 11 euro.

Det nya förfarandet snabbar också upp registreringen i destinationslandets befolkningsdatasystem av uppgifter om en person som flyttat till den andra avtalsslutande staten och behandlingen av medborgarnas ärenden i andra fall där behandlingen tidigare har fördröjts om apostille saknats.

I Finland utfärdas apostille av notarius publicus. I Finland är det magistraterna inom finansministeriets förvaltningsområde som sköter notarius publicus uppgifter. I Estland utfärdas apostille av notarius publicus som är underställd justitieministeriet. Det nya förfarandet minskar magistraternas arbete när det gäller att foga apostille till intyg eller utdrag ur Finlands befolkningsdatasystem som är avsedda att visas upp för myndigheterna i Estland. År 2011 utfärdade t.ex. magistraten i Helsingfors sammanlagt ca 1 000 apostille som fogades till utdrag ur befolkningsdatasystemet för ovan nämnda ändamål, så reformen minskar magistratens inkomster med ca 11 000 euro per år. Magistraten i Helsingfors utfärdar uppskattningsvis ca 45 procent av alla apostille-intyg i hela landet. På basis av dessa uppgifter utfärdas det i hela landet sammanlagt ca 2 400 utdrag och intyg ur befolkningsdatasystemet som är avsedda för myndigheterna i Estland, varvid magistraternas inkomster i hela landet sjunker med sammanlagt ca 25 000 euro. Helhetsbedömningen är att inkomstminskningen har rätt liten betydelse.

Avtalet inverkar framför allt på magistraternas verksamhet i och med att magistraterna inte längre behöver kräva att handlingar som utfärdats ur Estlands befolkningsregister föras med apostille, t.ex. när uppgifter om en estnisk medborgare som bosatt sig stadigvarande i Finland registreras i befolkningsdatasystemet. På motsvarande sätt behöver handlingar som magistraten utfärdat ur befolkningsdatasystemet och som ska visas upp för myndigheterna i Estland inte längre föras med apostille.

För verksamheten vid övriga myndigheter har avtalet inga särskilda konsekvenser. Inom det civil- och straffrättsliga samarbetet har kravet på legalisering av handlingar redan i stor utsträckning slopats genom EUrättsakter och internationella överenskomelser. Verkställandet av rättigheter i an-

knytning till social trygghet för personer som rör sig mellan EU-medlemsstaterna och det gränsöverskridande informationsutbytet i anslutning därtill har redan under en längre tid skett så gott som enbart genom direkt informationsutbyte mellan socialförsäkringsmyndigheterna. Personerna i fråga behöver inte själva sända handlingarna till myndigheterna och inte heller låta översätta dem eller förse dem med apostille.

4 Beredningen av propositionen

I Estland trädde en familjelag i kraft den 1 juli 2010. Lagen medförde ändringar i formen på intyg och handlingar som söks hos myndigheter. Tidigare födelseattester, dödsattester, äktenskapsintyg och övriga motsvarande intyg ersattes av ett utdrag ur Estlands befolkningsdatasystem. En annan följd av reformen var att Estland lade fram ett initiativ för Finland om att man skulle förhandla fram ett bilateralt avtal mellan länderna om slopande av kravet på att foga apostille till intyg och utdrag ur den andra avtalsslutande statens befolkningsregister.

Propositionen har beretts vid finansministeriet utifrån Estlands initiativ. Hösten 2010 och våren 2011 genomfördes ett preliminärt samråd. De som deltog förhöll sig positivt till avtalet men lade fram vissa förslag om avgränsning av avtalets innehåll och precisering av avtalstexten.

Ett nytt utkast till avtal, som bereddes efter samrådet, sändes på remiss till utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, Folkpensionsanstalten, Polisstyrelsen, Migrationsverket, Skattestyrelsen, Befolkningsregistercentralen, enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvalt-

ningsverket i Östra Finland, magistraterna, kyrkostyrelsen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, kyrkostyrelsen för ortodoxa kyrkan i Finland samt Finlands Kommunförbund.

Alla remissinstanser ansåg det ändamålsenligt att underteckna avtalet och understödde således avtalet.

I några utlåtanden föreslogs det ändringar i avtalstexten och av den anledningen gjordes det en del preciseringar i vissa artiklar i utkastet till avtal. I utlåtandena ingick också ett förslag om att man om möjligt skulle överväga att ändra avtalstexten så att utdrag ur registret skulle utfärdas på det officiella språket i den avtalsslutande stat för vars myndigheter utdraget ska visas upp, om den berörda myndigheten inte beviljar undantag från detta. Det var emellertid inte möjligt att i detta skede ändra på avtalstexten i det avseendet, eftersom både Finland och Estland för närvarande kan utfärda civilståndshandlingar på engelska, men inte på språket i den andra avtalsslutande staten. Vid behov kan avtalet senare ändras på den punkten.

Avtalet undertecknades i samband med ett möte mellan Finlands statsminister och Estlands premiärminister i Åbo den 12 december 2011.

Utlåtande om utkastet till proposition begärdes av utrikesministeriet, justitieministeriet, Befolkningsregistercentralen, enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland samt magistraten i Helsingfors. Alla remissinstanser förordade överlämnandet av propositionen. I vissa utlåtanden föreslogs det ändringar av teknisk natur i utkastet till proposition, och dessa har beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1. I artikeln definieras avtalets syfte på så sätt att där nämns vilka handlingar och vilka situationer avtalet om slopande av kravet på legalisering av handlingar ska gälla. Artikeln innehåller en hänvisning till artikel 2 i avtalet, där det närmare specificeras vilka civilståndshandlingar som omfattas av avtalet. Avtalet gäller civilståndshandlingar som har utfärdats på engelska. I den avtalslutande stat där handlingen företes får också ett utdrag eller intyg ur befolkningsregistret på något annat språk än engelska fortfarande godkännas. I det fallet ska till handlingen emellertid såsom tidigare fogas en översättning och apostille. I artikeln föreskrivs det också om andra krav som ställs på en handling.

Enligt 19 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster ska en utländsk handling med stöd av vilken uppgifter antecknas i befolkningsdatasystemet vara legaliserad eller åtföljas av ett intyg om dess ursprung som utfärdats av en behörig myndighet i staten i fråga, om inte något annat följer av fullgörandet av skyldigheter enligt internationella avtal som är bindande för Finland. Den som visar upp en utländsk handling ska vid behov se till att handlingen översätts till finska eller svenska och legaliseras.

Artikel 2. I artikeln definieras närmare vilka handlingar ur befolkningsregistret avtalet ska gälla. De civila registermyndigheterna och länsstyrelserna i Estland utfärdar i artikeln nämnda handlingar som gäller en persons födelse, död, äktenskap, skilsmässa och namnbyte enligt en ny modell i samband med registreringen av dessa händelser. Dessutom får de personer som har antecknats i befolkningsdatasystemet i Estland på begäran utdrag ur systemet samt hinderlöshetsintyg. Dessa handlingar kan också lämnas ut av Estlands ambassader.

Motsvarande handlingar i Finland är utdrag ur befolkningsdatasystemet, intyg som utfär-

dats ur medlemsregistren för den evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkan i Finland samt intyg över att en person enligt finsk lag har rätt att ingå äktenskap inför en utländsk myndighet. Det sistnämnda intyget kan utfärdas av en magistrat eller av den evangelisk-lutherska kyrkas eller ortodoxa kyrkas församling där den berörda personen är medlem. Detta intyg utfärdas på en flerspråkig blankett som Befolkningsregistercentralen låtit trycka. Blanketten föreligger i olika versioner med olika språkkombinationer, bl.a. på engelska. De övriga handlingar som utfärdas i Finland och som avses i avtalet, dvs. utdraget ur befolkningsdatasystemet samt utdrag och intyg ur ovan nämnda församlingars medlemsregister, kan numera också utfärdas på engelska. I utdragen och intygen antecknas de uppgifter som behövs i varje enskilt fall för det ändamål för vilket utdraget eller intyget har begärts.

I Finland regleras utlämnandet av uppgifter ur befolkningsdatasystemet i 4 kap. i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Kapitlet omfattar flera bestämmelser om utlämnande av uppgifter. Enligt lagens 28 § ska de uppgifter som lämnas ut ur befolkningsdatasystemet vara nödvändiga för det ändamål för vilket de lämnas ut. Med stöd av 46 § får uppgifter lämnas ut bl.a. som intyg och utdrag. Enligt lagens 48 § har de kyrkliga myndigheterna rätt att skriftligen lämna ut enstaka uppgifter om sina medlemmar för att dessa ska kunna göra sina rättigheter gällande och fullgöra sina skyldigheter, förutsatt att dessa myndigheters medlemsregister regelbundet uppdateras med uppgifter ur befolkningsdatasystemet.

Artikel 3. I artikeln föreskrivs det om möjligheten att vid behov få en i artikel 2 avsedd handling som har företetts för en myndighet i den andra avtalslutande staten bestyrkt. En begäran om bestyrkande kan framställas om det finns vägande skäl att betvivla handlingens riktighet. En begäran om bestyrkande av en handling som har utfärdats i Estland kan ställas direkt till inrikesministeriets befolk-

ningsdataavdelning, och en begäran om bestyrkande av en handling som har utfärdats i Finland till Befolkningsregistercentralen, som är den myndighet inom centralförvaltningen som ansvarar för befolkningsdatasystemet. Dessa myndigheter ansvarar för att begäran förmedlas till den myndighet som har utfärdat utdraget eller intyget samt att svaret förmedlas till den myndighet i den andra avtalsslutande staten som har framställt begäran om bestyrkande. Om begäran om bestyrkande gäller ett utdrag eller intyg som har utfärdats av en församling inom den evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkan i Finland är avsikten den att Befolkningsregistercentralen vid behov vid förmedlingen av begäran och svaret får anlita kyrkostyrelsen för evangelisk-lutherska kyrkan i Finland eller kyrkostyrelsen för ortodoxa kyrkan i Finland.

Enligt 19 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster kan magistraten vid behov begära ett utlåtande av utrikesministeriet, Migrationsverket eller en polismyndighet om huruvida en utländsk handling är äkta och tillförlitlig.

Artikel 4. Artikeln gäller rätten för myndigheten i en avtalsslutande stat att av den andra avtalsslutande staten begära ett utdrag eller intyg som gäller det egna landets medborgare, när utdraget eller intyget begärs för ett officiellt ändamål i ett enskilt, motiverat fall. I sådana fall där en person exempelvis stadigvarande bosätter sig i den andra avtalsslutande staten eller har för avsikt att ingå äktenskap där, är personen i fråga skyldig att själv skaffa de civilståndshandlingar som behövs och förete dem för myndigheten i den andra avtalsslutande staten. Ett förfarande enligt denna artikel behövs exempelvis i situationer där en handling behövs för en myndighetsuppgift men där den är inte kan fås så att den berörda personen själv skaffar den. En begäran om utdrag kan behövas bl.a. när en person som varit stadigvarande bosatt i den andra avtalsslutande staten har avlidit, och myndigheten i den stat där personen är medborgare behöver officiella uppgifter om personens död och dödsdag exempelvis för verkställande av beskattning eller för något annat myndighetsuppdrag. En annan tänkbar

situation kan vara att den lokala folkbokföringsmyndigheten behöver utreda eller kontrollera riktigheten av uppgifter som gäller bosättningsorten eller familjeförhållandena i fråga om en person som är stadigvarande bosatt i den andra avtalsslutande staten. Avsikten är att begäran om utdrag ska användas i enskilda fall, och inte exempelvis för masskontroll av uppgifter. Begäran kan framställas av den diplomatiska beskickningen till den behöriga myndigheten, eller av den behöriga myndigheten direkt till den behöriga myndigheten i den andra avtalsslutande staten. I samband med begäran ska det nämnas för vilket officiellt ändamål handlingen behövs. I dessa fall tas ingen avgift ut för utfärdandet av utdraget eller intyget. Artikeln gäller inte situationer där en enskild person begär att beskickningen ska förmedla en begäran om utdrag eller intyg till den berörda myndigheten i den andra avtalsslutande staten. I sådana fall är utdragen och intygen ur befolkningsregistret avgiftsbelagda på normalt sätt så som hittills.

Enligt 29 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster får uppgifter lämnas ut ur befolkningsdatasystemet exempelvis för skötsel av myndighetsuppgifter. Enligt en huvudregel i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska myndigheternas prestationer, exempelvis utdrag och intyg ur register som myndigheterna upprätthåller, vara avgiftsbelagda.

Artikel 5. I artikeln bestäms det om skyldighet för den myndighet inom centralförvaltningen som i respektive avtalsslutande stat ansvarar för befolkningsdatasystemet att se till att den andra avtalsslutande staten har aktuella uppgifter om de behöriga myndigheter i landet som har rätt att utfärda handlingar som avses i detta avtal. I praktiken kan parterna fullgöra denna skyldighet exempelvis genom att till den andra parten uppge adresserna till de webbsidor där det finns uppdaterade förteckningar över de berörda myndigheterna. I Finland gäller skyldigheten Befolkningsregistercentralen, som är den myndighet inom centralförvaltningen som ansvarar för befolkningsdatasystemet

Artikel 6. Artikeln gäller avtalets ikraftträdande, ändring av avtalet och uppsägning av

avtalet. De avtalsslutande staterna ska skriftligen meddela varandra när de har slutfört de nationella rättsliga förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det senare meddelandet har tagits emot.

2 Lagförslag

1 §. I lagförslagens 1 § ingår en sedvanlig blankettlagsbestämmelse genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. För de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen redogörs närmare i det avsnitt som gäller behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Enligt paragrafen ska om ikraftsättandet av övriga bestämmelser i avtalet och om ikraftträdandet av lagen bestämmas genom förordning av statsrådet. En ändring av 95 § 1 mom. i grundlagen, som gäller ikraftträdande av internationella förpliktelser, trädde i kraft den 1 mars 2012 (1112/2011). Enligt 95 § 1 mom. i grundlagen sätts de bestämmelser i fördrag och andra internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen i kraft genom lag. Med stöd av 80 § i grundlagen utfärdas en förordning av statsrådet, om det inte särskilt anges vem som ska utfärda den. Av denna anledning föreslås det att bestämmelser om sättande i kraft av sådana bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen samt om ikraftträdandet av lagen ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 6 träder avtalet i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då vardera avtalsslutande staten har mottagit den andra avtalsslutande statens skriftliga meddelande om att den har slutfört de nationella rättsliga förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (exempelvis GrUU 6/2001 rd och GrUU 48/2004 rd).

I artikel 1 i avtalet mellan Finland och Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshandlingar fastställs avtalets tillämpningsområde, bland annat vilka handlingar och i fråga om vilka mottagare kravet på legalisering av handlingar inte ska gälla. I artikel 1 punkt 2 finns närmare bestämmelser om de krav som ställs på handlingarna, exempelvis krav på att en handling som avses i avtalet ska vara avfattad på engelska. I 19 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster föreskrivs det om de krav som ställs på utländska handlingar i de fall där uppgifterna i handlingen avses bli registrerade i befolkningsdatasystemet. Artikel 1 i avtalet hör därmed till området för lagstiftningen, eftersom de frågor som bestämmelserna i artikeln avser regleras genom lag.

I artikel 2 anges närmare vilka civilståndshandlingar avtalet ska gälla. Artikel 1 har indirekta verkningar på de andra bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, exempelvis innehållet i och tillämpningen av artikel 1, varför också denna artikel hör

till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd).

Artikel 3 i avtalet gäller möjligheten för en myndighet i någondera avtalsslutande staten att i vissa fall be myndigheten i den andra avtalsslutande staten att bestyrka äktheten och riktigheten hos en handling som är uppgjord i den staten. I 19 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster föreskrivs det om möjlighet för magistraten att vid behov begära ett utlåtande av en annan myndighet om huruvida en utländsk handling är äkta och tillförlitlig. Artikel 3 hör därmed till området för lagstiftningen, eftersom den fråga som bestämmelserna i artikeln avser regleras i lag.

Artikel 4 i avtalet gäller rätten för en myndighet i någondera avtalsslutande staten att för ett officiellt ändamål och i ett enskilt, motiverat fall av den berörda myndigheten i den andra avtalsslutande staten begära ett utdrag eller intyg som gäller det egna landets medborgare och för vilket det inte ska tas ut någon avgift. I begäran ska nämnas för vilket officiellt ändamål begäran framställs. I 29 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster föreskrivs det om utlämnande av uppgifter för skötsel av myndighetsuppgifter. Artikeln hör därmed till området för lagstiftningen, eftersom den fråga som bestämmelserna i artikeln avser regleras i lag. Utlämnande av utdrag eller intyg som innehåller personuppgifter hänför sig till behandling av personuppgifter. Därför hör artikeln till området för lagstiftningen också med stöd av grundlagens 10 §, enligt vilken närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

I artikel 5 i avtalet bestäms det om skyldighet för den myndighet inom centralförvaltningen som i respektive avtalsslutande stat ansvarar för befolkningsdatasystemet att se till att den andra avtalsslutande staten har aktuella uppgifter om de myndigheter i landet som är behöriga att utfärda handlingar som avses i avtalet. Eftersom myndigheten genom denna bestämmelse i avtalet åläggs en ny skyldighet, och eftersom denna skyldighet har ett nära samband med den begäran om bestyrkande enligt artikel 3 som görs hos en myndighet i den andra avtalsslutande staten och med den begäran om utdrag eller intyg som en myndighet framställer enligt artikel 4, är det motiverat att reglera denna skyldighet i lag. Artikeln hör därmed till området för lagstiftningen.

Avtalet innehåller inga bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet, och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförs ovan och i enlighet med grundlagens 94 § föreslås det att

Riksdagen godkänner det i Åbo den 12 december 2011 ingångna avtalet mellan Republiken Finland och Republiken Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshandlingar.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshandlingar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Åbo den 12 december 2011 ingångna avtalet mellan Republiken Finland och Republiken Estland om slopande av kravet på legalisering av civilståndshand-

lingar gäller som lag sådana Finland har förbundet sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 8 mars 2012

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Förvaltnings- och kommunminister *Henna Virkkunen*

*Bilaga
Fördragstext*

AVTAL MELLAN REPUBLIKEN FINLAND OCH REPUBLIKEN ESTLAND OM SLOPANDE AV KRAVET PÅ LEGALISERING AV CIVILSTÅNDSHANDLINGAR

AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE REPUBLIC OF ESTONIA ON ABOLISHING THE REQUIREMENT OF LEGALISATION FOR POPULATION REGISTER DOCUMENTS

Republiken Finland och Republiken Estland, nedan "de avtalsslutande staterna",

The Republic of Finland and the Republic of Estonia, hereinafter referred to as "the Contracting States",

som i en anda av nära samarbete

in a spirit of close co-operation,

i vardera avtalsslutande staten vill underlätta användningen av allmänna handlingar som upprättats i någondera avtalsslutande staten

desiring to facilitate the use in either of the Contracting States of public documents drawn up in the other Contracting State,

och som i sina inbördes relationer vill komplettera bestämmelserna i Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om slopande av kravet på legalisation av utländska allmänna handlingar, på det sätt som avses i artikel 3 stycke 2 i den konventionen,

wishing to supplement in their mutual relations the provisions of the Hague Convention of 5 October 1961 Abolishing the Requirement of Legalisation for Foreign Public Documents, in accordance with its Article 3 (2),

har avtalat om följande:

have agreed as follows:

Artikel 1

Article 1

1. I fråga om allmänna handlingar som avses i artikel 2 i detta avtal och som har utfärdats i någondera avtalsslutande staten och som företes för myndigheten i den andra avtalsslutande staten, ska inte krävas legalisering och inte heller någon annan, motsvarande formalitet, inklusive apostille.

1. Public documents referred to in Article 2, executed in either Contracting State and presented to authorities in the other Contracting State shall not require legalisation, or any similar formality, including the apostille.

2. Dessa handlingar ska vara avfattade på engelska och vara försedda med ett sigill eller en officiell stämpel, den behöriga myndighetens underskrifter samt ett omnämnande av den egenskap i vilken den som undertecknat handlingen har uppträtt.

2. These documents must be drawn up in English, bear a seal or an official stamp, the signatures of the competent authority and an indication of the capacity in which the person signing the document has acted.

Artikel 2

Article 2

I detta avtal avses med allmänna handlingar

For the purposes of this Agreement, the following are deemed to be public documents:

a) följande civilståndshandlingar som har utfärdats inom ramen för de befogenheter som tilldelats republiken Estlands inrikesministerium:

- i. födelseattest - utdrag,
- ii. dödsattest - utdrag,
- iii. vigselattest - utdrag,
- iv. skilsmässodom - utdrag,
- v. intyg över hindersprövning - utdrag
- vi. utdrag ur befolkningsregistret,
- vii. intyg över namnbyte - utdrag,

b) följande utdrag och intyg innehållande befolkningsdatauppgifter som har utfärdats i Finland med stöd av de myndighetsbefogenheter som föreskrivs i befolkningsdatalagstiftningen och äktenskapslagstiftningen:

- i. utdrag ur befolkningsdatasystemet i Finland,
- ii. intyg ur medlemsregistret för evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkan i Finland,
- iii. intyg över att en person enligt finsk lag har rätt att ingå äktenskap inför en utländsk myndighet.

Artikel 3

1. När en allmän handling som avses i artikel 2 företes i någonda avtalsslutande staten och det finns vägande skäl att betvivla underskriftens äkthet, den egenskap i vilken den som undertecknat handlingen har uppträtt, och i tillämpliga fall ursprunget för det sigill eller den officiella stämpel som finns på handlingen, kan en begäran om bestyrkande av handlingen ställas direkt

i republiken Estland
- till inrikesministeriets befolkningsdataavdelning,

i republiken Finland
- till den myndighet inom centralförvaltningen som ansvarar för befolkningsdatasystemet.

2. De myndigheter som avses i stycke 1 ska

a) the following civil status records emanating from the jurisdiction of the Ministry of the Interior of the Republic of Estonia:

- i. Birth certificate – extract;
- ii. Death certificate – extract;
- iii. Marriage certificate – extract;
- iv. Divorce certificate – extract;
- v. Marriage non-impediment certificate – extract;
- vi. Population register – extract;
- vii. Change of name certificate – extract.

b) the following extracts and certificates containing population information, the issuance of which in Finland is based on the competence vested in authorities by the legislation on the registration of population data and on marriage:

- i. Extract from the population information system in Finland;
- ii. Certificate from the member register of the Evangelical Lutheran Church of Finland or the Finnish Orthodox Church;
- iii. Certificate on the capacity under Finnish law to contract marriage before a foreign authority.

Article 3

1. When a public document referred to in Article 2 is produced in either Contracting State and there are serious reasons for doubting the authenticity of the signature, the capacity in which the person signing the documents acted and, where appropriate, the identity of the seal or official stamp which it bears, a request for verification may be addressed directly:

In the Republic of Estonia:
- to the Population Facts Department in the Ministry of the Interior,

In the Republic of Finland:
- to the central government authority responsible for population registry.

2. Authorities referred to in paragraph 1

ansvara för att den behöriga personens, det behöriga organets eller den behöriga myndighetens svar förmedlas till den som har framställt begäran.

3. Till begäran om bestyrkande ska i den utsträckning det är möjligt fogas originalhandlingen eller en skannad kopia eller fotokopia av den.

Artikel 4

1. De avtalsslutande staterna förbinder sig att till varandra lämna ut utdrag eller intyg som nämns i artikel 2 punkt a och b och som gäller medborgare i den avtalsslutande stat som har framställt begäran, när utdragen eller intygen begärs för officiella ändamål i enskilda, motiverade fall.

2. Begäran ska framställas av den diplomatiska eller konsulära beskickningen till den behöriga myndigheten, eller av den behöriga myndigheten direkt till den behöriga myndigheten i den andra avtalsslutande staten. I begäran ska i korthet nämnas för vilket officiellt ändamål begäran framställs.

3. Ingen avgift eller ersättning ska tas ut för uppfyllandet av begäran.

Artikel 5

Den myndighet inom centralförvaltningen som i den avtalsslutande staten ansvarar för befolkningsdatasystemet ska se till att den andra avtalsslutande staten har aktuella uppgifter om de behöriga myndigheter i landet som har rätt att utfärda sådana allmänna handlingar som avses i artikel 2 i detta avtal.

Artikel 6

1. Detta avtal ska gälla tills vidare. De avtalsslutande staterna ska skriftligen meddela varandra när de har slutfört de nationella rättsliga förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det senare meddelandet har tagits emot.

2. Detta avtal får ändras skriftligt med de avtalsslutande staternas ömsesidiga samtycke.

shall be responsible for transmitting the reply of the competent person, body or authority.

3. The requests for verifications shall, where possible, be accompanied by the original, scanned image or photocopy of the document.

Article 4

1. Contracting States shall undertake to issue to the other Contracting State extracts or certificates described in paragraphs a and b of Article 2 concerning nationals of the requesting Contracting State when requested for official purposes in justifiable individual cases.

2. The request shall be made by diplomatic missions or consular posts to the competent authority or by the competent authority directly to the competent authority in the other Contracting State. It shall indicate briefly official purposes for which the request is made.

3. The fulfilment of such requests shall not entail payment of any charge or fee.

Article 5

The central government authorities responsible for the central population registry records of the Contracting States are obliged to keep updated and accessible to the other Contracting State the information on the country's competent authorities authorised to issue public documents as specified in Article 2 of this Agreement.

Article 6

1. This Agreement has been concluded for an indefinite period of time. The Contracting States shall notify each other in writing when their internal legal procedures necessary for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date of receipt of the latter notification.

2. This Agreement may be amended in writing by the mutual consent of the Con-

Ändringarna träder i kraft i enlighet med stycke 1.

3. Vardera avtalsslutande staten kan säga upp avtalet genom att meddela detta i förväg på diplomatisk väg, varvid avtalet gäller i sex månader från det datum då meddelandet togs emot.

Upprättat i Åbo den 12 december 2011 i två exemplar på engelska.

För republiken Finlands regering

För republiken Estlands regering

tracting States. Such amendments shall enter into force according to paragraph 1.

3. This Agreement may be terminated by either of the Contracting States by giving prior notification through diplomatic channels and shall remain valid six months following the date of the receipt of such notification.

Done at Turku on the 12th of December 2011 in duplicate in English.

For the Government of the Republic of Finland

For the Government of the Republic of Estonia